

Etter 25 års strid og 14 ulike verneforslag blir nå endelig det siste, uberørte området i Nordmarka, ialt 20 km² ved Katnosa-Spålen, gjort til naturreservat. Regjeringen bruker sin makt. Men Carl Otto Løvenskiold kan få opptil 30 millioner kroner i erstatning for urskog og villmark.

NATURVERN

Av BJØRN WESTLIE

I skogen skulle være fest ... Alt var klappet og klart på Katnosa gård i selve hjertet av Nordmarka. I morgen, søndag, skulle miljøvernminister Thorbjørn Berntsen ha åpnet festen med statsminister Gro Harlem Brundtland som hedersgjest. Statsministeren skulle erklære Katnosa-Spålen som

vernet, noe hun selv har ønsket i 20 år, og Carl Otto Løvenskiold som er den gamle skog- og godseierfamiliens nye overhode, skulle snakke om Løvenskiold Vækerøe og naturvern. Naturvernforbundets utrettelige Gjermund Andersen som selv har vært en av Løvenskiolds tømmerhoggere før han ble treredder, ville ha lagt ut om det biologiske mangfoldet.

Etterpå skulle de alle ha kost seg, spist jegersuppe og røkt fisk og hørt Steinar Ofsdal trylle frem trolske toner under grantrærne.

Det blir det ikke noe av.

Det var meningen at regjeringen i statsråd i går skulle ha fattet det endelige vedtaket om vern av Katnosa-Spålen-området. Men enda en gang ble fredningsvedtaket av denne naturperlen mellom de to innsjøene, der det er jerv, gaupe, tiur, rovfugler og truet vegetasjon, utsatt. Nå skjer det først neste fredag. Forhåpentligvis.

Det som derfor skulle ha vært den store forsoningsfesten nå søndag mellom Naturvernforbundet, staten og Løvenskiold, som har eid det omstridte området i generasjoner, er skutt ut på ubestemt tid. Tidspunktet for forsoning er kanskje heller ikke det riktige.

Den offisielle årsaken til at vedtaket ble utsatt er regjeringens problemer med å få loset igjennom det reviderte statsbudsjettet i Stortinget. Viktigst er likevel at Miljøverndepartementet og Løvenskiold ikke har kommet til enighet om prisen på det staten kapper i Løvenskioldland, selv om regjeringen, etter det vi forstår, har satt av et erstatningsbeløp på hele 30 millioner kroner for å få opprettet reservatet. Skal Carl Otto Løvenskiold som eier skogen personlig, få penger i erstatning eller skal han få skog fra et annet sted som staten eier?

Pengene eller skogen?

17-18 av de 21 kvadratkilometrene som skal inngå i naturreservatet tilhører Løvenskiolds i alt

430 kvadratkilometer i Nordmarka. Resten av det som skal bli naturreservat tilhører Jevnaker Allmenning.

Det sentrale spørsmålet er hvordan skogen skal verdsettes? Hvor mye av den er egentlig produktiv? Hvor mye av den kunne Løvenskiold ha utnyttet og tjent på? Kommersiell drift av urskog er definitivt ikke lenger populært. Tømmer fra urskog er umulig å selge på kontinentet av miljøverngrunner. Norsk Skog vil ikke lenger ta imot tømmer fra slike områder av den grunn.

Løvenskiolds skogsjef Rolf Hatlinghus sier at de på sin side har en frist på 12 måneder med å fremme sitt krav etter at fredningsvedtaket er fattet.

– Men hva går dere for – ny skog eller økonomisk erstatning?

– Det har vi ikke avgjort foreløpig, sier han.

Miljøverndepartementet er villig til å betale godt for å få dette avklart. Vanlig pris per kvadratkilometer produktiv skog i vernesaker har ligget på rundt 1,2 millioner kroner. Å gi Løvenskiold ny skog et annet sted gjennom såkalt makeskifte er derimot en mer komplisert og langdryg affære enn å betale ham ut. Løvenskiold må få erstatningsskog fra staten som ligger opptil det Løvenskiold allerede har. Og da er det ikke så mye å velge mellom.

Seier etter 25 år

Uansett om Miljøverndepartementet og Løvenskiold ikke har kommet frem til en avtale, vil regjeringen komme til å fatte sitt vedtak om å opprette Katnosa-Spålen naturreservat etter år med famling og turer frem og tilbake. Vedtaket har sittet langt inne – naturvernfor- kjemperne har slitt for dette i 25 år og Katnosa-Spålen

har blitt et symbol for naturvernet fordi dette også har blitt et maratonløp i byråkratets jungel.

– En halv seier er bedre enn ingen seier. Jeg er glad for at dette skjer, men likevel er det bittert at myndighetene ikke gjorde jobben sin i 1970, sier Gjermund Andersen som er daglig leder av Naturvernforbundet i Oslo og Akershus (NOA). Selv har han vært med på kampen for skogen her siden han var 13 år. Det er mange med hans engasjement som har brukt år av sine liv for denne skogen mot myndigheter og skogeiere.

I 1971 fremmet det som da het Samarbeidsgruppen for natur og miljøvern-saker i Marka (SNM) et forslag om at det måtte opprettes syv landskapsvernområder i Osloomarka etter at de og andre hadde aksjonert mot veibygging ved Katnosa. Oslos daværende ordfører Brynjulf Bull grep ideen og gikk videre til Kommunal- og arbeidsdepartementet som foreslo planene som et verneforslag fra departementet. I den sammenheng er det interessant at Bernt

Bull som i dag er statssekretær i Miljøverndepartementet er Brynjulf Bulls sønn. Men forslaget fra Kommunal- og arbeidsdepartementet ble satt til side da departementet etter voldsom motbør og press istedet inngikk en avtale med daværende skog- og godseier Harald Løvenskiold om mindre veibygging og hogst. Denne såkalte Nordmarksavtalen som den har blitt kalt har gått i over historien som noe av de verste eksemplene på dårlig

KAMPEN: Kampen om Krokskogen har rast i flere tiår. I 1971 etablerte naturvernere en leir for å slåss mot Løvenskiolds anleggsmaskiner som skulle bygge Katnosveien. Foto: NTB

SKOGEIEREN: Carl Otto Løvenskiold er 12. generasjon skogeier. Nå må han gi fra seg en bit av skogen, men hvor mye skal han til sist få i erstatning fra skogen ved Katnosa-Spålen? Foto: PER STÅLE BUGJERDE

UBERØRT SKO
og Spålen som de

K
K

statsforvaltning,
til og med ut en
og rett». Sivilom-
len var inngått p

Så ikke sk
for bare tr

I 1976 fremmet
jøvernminister e
også 25 kvadrat
slått fredet. Hun
sikre områder fo
og var klart, selv
området. Men h
Årene gikk og
så dagens lys me
land. I 1985 la f
nytt verneforslag
kvadratkilomete
krevde Naturver
verneforslag for